

בסטודיו של שרגא

שמעון בלס

פרק מתוך רומן בכתובים

אביגדור סטימצקי

היה כעומד לבכות. עמוס חשב על השנים שהם שרויים בידידות ואמר לעצמו שהנה הם מזדקנים ביחד, אבל איש-איש בדרכו שלו. לשרגא יש עוד שאיפות וזה מה שמחזיק אותו. "אולי תציע לפקלו להשקיע בקנייה?"

"זו אפשרות, אבל אני יכול להשיג הלוואה." מיד הפריד את רגליו ומשך גופו קדימה. "תדע לך, את הבית אני קונה לא רק בשבילי, אלא גם בשבילך!" עמוס השפיל עיניו. "יהיה עלי לקבל החלטה קשה", אמר. "קאתרין לא תשלים. לא תתן לי את הילד לשם."

"לא הגענו עוד לזה!"

"אצלה זה מוחלט. מדוע אני דוחה את העבודה בסנטוריום? בניגוד לרצונה זה אומר לריב, ולי אין כוח לזה."

"לדעתי, הבריאות שלך קודמת."

עמוס לא ענה ושרגא חזר לתנוחתו הקודמת. השמש הסתתרה, אבל כנגד האור שבחלון נראו פניו כהים והבעה של חומרה נסוכה עליהם. פנים פוטוגניים, צמוקים ושני תלמים נוקשים גולשים בצידו הפה. ראש של אמן המצמצח חורש של שער מקורזל ההולך ומאפיר. אילו מחמיר היה עם עצמו — חשב עמוס — היה מגיע להישגים, אבל הוא אמן בחייו יותר מאשר ביצירתו. נזכר שאמר לו פעם, שאם הוא יכול לתת ביטוי להשקפותיו בציור, מוטב שלא יצייר. "ציור לחדר והשקפות לחדר", ענה שרגא. "זה רק תירוץ", השיב לו ושרגא לא ענה ונראה נפגע עד עומק נפשו. עתה הוא רוצה לצייר על בדים גדולים ונחרץ לו מרחב, אטלייה גדולה ותקרה גבוהה. האם בדים גדולים יצילו מכלולך? "יש עדיפויות שונות ויש עדיפויות מתנגשות, זה לא פשוט", אמר.

"אבל השאלה אינה עומדת כרגע. הרי בין כך לא תוכל לקחת את הילד עכשיו לכפר."

"השאלה עומדת כל הזמן. אתה אומר שהבריאות שלי קודמת, אבל הבריאות שלי קשורה בדברים אחרים. אני לא חולה, עושים ממני חולה, נותנים לי תרופות ואני נאלץ לקחת מחוסר ברירה. לי יש בעיה, זה הכל!"

"אז מה?"

"פשוט עמוס זרועותיו."

היה משהו בקולו ובהבעת פניו שלא נעם לשרגא והוא תהה אם אכן בצלילות דעת כזאת משלים עמוס עם מצבו. "כל בעיה ניתנת לפתרון."

"תיאורטית כן", נאנח עמוס וחיוך מאולץ על פניו.

שרגא אסף את רגליו הארוכות וקם אל השולחן הסמוך למקלט הטלוויזיה. "תראה מה קניתי ב'הוטל דה ויל', נשא בידו שקית-ניילון והציג את תכולתה. "כמעט אלפיים פראנק הוצאתי."

"מכחולים?"

"מכחולים וקצת צבע. יוקר כזה!" הטיל את השקית למקומה וכיבה את הסיגריה. "כבר הרבה שנים שלא החזקתי מכחול ביד, הפיק צחוק קצר שדמה לשיהוק."

"עכשיו לך תהיה בעיה!"

"כן, כן. בעיה לא קלה", מלמל שרגא מהורהר. "אספר לך משהו", הוסיף בהתעוררות-פתע, "אני רוצה לצייר בטבע. זה לא נעים, אבל אני צריך להתחיל במשהו, להתרגל מחדש למכחול. אתה יודע כמה שנים לא ציירתי דמות?"

"המופשט נגמר והפיגורטיבי שוב באופנה", ניסה עמוס להתלוצץ.

"אתה חושב שציור זה עניין של אופנה? בשבילי זה משהו אחר. זה חיפוש. בשנים האחרונות הדבקתי. דבק ומספריים היו כלי העבודה שלי. גזרי נייר. וזה נגמר. אז אני חוזר למקור, לטבע, כך אני מבין. תיאוריות לא בשבילי. אני מצייר מה שאני מרגיש. כשאני לא מרגיש, אני לא מצייר."

הוא עמד ברגליים מפורשקות ויציבות וקומתו שפופה מעט. את זרועותיו הצמיד אל גופו וכפות ידיו הגדולות והכבדות פרושות כמו מתכוננות להתאבקות. מניין הרגישות באצבעות עבות אלו העשויות לנפץ סלעים? —

הרהר עמוס. אין דבר בו המעיד על יצירתו.

הושיט עמוס ידו אל מכוננית-צעצוע שמתגוללת היתה על השטיח והחל מהפך אותה בפזיזות-נפש. נזכר בפסל אפריקאי שהיה שרוי בדיכאון אחרי ארבע שנות שהות בפאריס. "אמן כמו חיה, פועל לפי האינסטינקט, אם תלמד ציפור נודדת גיאוגרפיה לא תעוף יותר." הוא חשב לספר זאת לשרגא, אבל לא זכר את שמו של הפסל ומה עלה בגורלו, אם חזר לפסל לפי האינסטינקט או לקה בשיתוק אחרי שלמד תיאוריה. בתוך כך חלף רצונו לדבר והוא הניח את הצעצוע לציודו ומשך עצמו לאחור באופן שכל פלג גופו העליון היה במצב של שכיבה על הספה הרחבה והרכה.

"תשתשה משהו?" שאל שרגא.

"אחר-כך", השיב עמוס בהשעינו ראשו על הכר.

שרגא פנה למטבח וכעבור רגע חזר. "ארד לקניות. הדה עובדת היום ולא תחזור עד הערב."

"גם אני הולך."

"מה בוער? אני חוזר תיכף."

לא בוער — חשב עמוס בליבו כשהוא מלווה במבטו את שרגא עד הדלת. קאתרין בבית ועד שובו של הניאל מהגן יש עוד זמן. רכונה היתה אל שולחן-הכתיבה שלה כשעזב את הבית ולא שאלה אותו לאן הוא הולך ומתי ישוב. שעה קלה לפני-כן הוא יצא מהמקלחת וניגש אליה מאחור ללטף את שערה הערמוני הרך. "אתה מריח טוב", אמרה לו כשרכן עליה לנשקה. ידו הוסיפה ללטף את צווארה הארוך ואת שדיה וחשק התעורר בו לשכב אתה, אבל ידע

קאתרין כיבסה בגדים של דניאל באמבטיה כשעמוס סיפר לה על הצעתו של שרגא לקנות בשותפות את הבית בכפר. היא לא הגיבה ועמוס לא אמר לה שהוא כבר נתן את הסכמתו בטלפון. למחרת, במסיבה אצל ז'קלין, כשהנושא שב ועלה ופקלו הכריז: "אם אתם לא תקנו, אני אקנה!". ניסה עמוס ללכוד את מבטה, אבל היא התעלמה ממנו ושמה עצמה כאילו הענין אינו נוגע לה. רק אחר-כך, בדרום הביתה, שאלה אותו אם הוא מתכוון באמת לעבור לכפר.

"זה לא מוצא חן בעיניך."

"לא כל מה שמוצא חן בעיני אתה צריך לעשות", השיבה.

יומיים לאחר-מכן הוא הלך אל שרגא ואמר לו שקאתרין מתנגדת לקנייה ויהיה עליו למצוא שותף אחר.

"אני יכול להסתדר גם בלי שותף, לא זאת השאלה", אמר שרגא.

"צריך להתחשב בקאתרין, היא קשורה לעיר."

"כולנו קשורים לעיר."

"אצליך פשוט יותר."

"אתה חושב שהדה תהיה מאושרת אם אלך לעבוד בכפר?"

הוא רצה לומר לו, שהדה אינה דומה לקאתרין, אבל חשש פן יפגש את דבריו כזלזול בהדה. עם זאת חש צורך להסביר את עצמו, וכשהדבר לא נסתייע, הפטיר לאחר שתיקה ארוכה: "אתה צייר ואני, מה אני?" אלא שבקולו נשמעה נימה של לגלוג והוא ניסה להקהותה בחיוך של רצון-טוב שלא זכה משרגא אלא בנוד-ראש קל.

סימפטיה לא נוצרת בכיוון אחד — חשב עמוס. קאתרין לא אוהבת את שרגא וכשמדברת בו אומרת "החבר שלך", כמו מתעבת את שמו. אבל גם שרגא לא רוחש לה חיבה מיוחדת, אם-כי אף פעם לא נתן סימן לכך, ואילו הדה הריהי קורנת רוח וחמימות. "אבוא לעזור לך בעבודות השיפור", אמר.

שרגא הצית סיגריה ושיכל רגליו. "אתה עוד תבוא, לא אניח לך."

"כבר מזמן חשבנו לעבוד ביחד."

שהיא תמאן ועד שיצליח לעקור אותה ממקומה ישכך החשק והכל יסתיים במפח־נפש.

נראה לא תהיה ברירה. שרגא מרמז על כך. גם בשיר בדרכו שלו. וקאתרין לא תהיה אומללה כפי שרוצה לעשות את הרושם. היא תשתחרר מהפרעה ותמצא סיבה נוספת לכלכל בתוכה את רגשי הקרבן. וכי אפשר שלא להצדיק אותה? לא היא רצתה בנישואים ולא היא רצתה בילד. אחר־כך הדברים הסתבכו והשתקפה ניצבה ביניהם כהר. בלילות קראה בספר והוא שרוע לידה ומבקש לרצותה, רק מבטה הקר היה ננעץ בו לפעמים כמו חוגג את השפלתו, והוא היה נלכד ברשת יאוש ונמלט אל הספה שבחדר עבודתו. והלילות חלפו בלא שינה, והעולם הלך וצר, הלך והזעיק פנים. לא, לא בה האשם. לא בה. הוא אשר הביאה לכך והוא הראוי לסלידתה. גאוה נואלת תעתעה בו כאשר ראה אותה לראשונה מתפשטת באיטיות ושוכבת על גבה בשיוויון־נפש. צינתה השפוכה סביבה כמים עומדים הקדיחה את דמו וכניעתה הפיקה שאגות־ניצחון מגרוננו, שהחליקו על גופה הצח האצור תמיהה סתומה ונואשת. באדישותה מצא גירוי להסתערותו שלוחת־הרסן, אבל לא פעם חשב על פלוראנס ועל גופה התוסס המדיף ריח תאוה מסחרר, ויש שהיה הוגה את שמה בהיסח־הדעת וקאתרין פוקחת את עיניה כמו אומרת להטביעו במרחביהן הכחולים האינסופיים.

את פלוראנס אין לעקור מהלב. פני הנערה אשר היו לה עדיין עומדים במלוא יפתם לנגד עיניו והיא מקשיבה לדבריו על ספרות ופוליטיקה בתוך ההמולה של אסיפת הסטודנטים. גלי מאי 68 השיאו אותה אליו וסקרנותה המתלקחת הפיחה בו תקוות שלא תיעצר על סף השנים המפרידות ביניהם. וכאשר אור עזו בנפשו וגילה את צפונותיו, הפריחה קרקורי צחוק עליזים: "מאהב רומנטי", קראה וקפצה עליו כחול מיוחס. איזו פריצות שכנה בה שהסתתרה מתחת למעטה החן הנערי, התמים כלשהו, המזמין למגע, לנשיקה, לחיבוק. הוא לא ידע את נפשו עמה ותמיד משתאה היה לחירותה חסרת־הבושה, ליוזמותיה, להתמסרותה למישחקים שאין להם סוף. אבל הדאגה לא סרה ממנו, לפי שידע שמחזירה רבים ושהיא נהנית בחברתם. קינא לה ורצה אותה לעצמו בלבד, עד שהופיע הבמאי האמריקאי בעל ההופעה הפלגמאטית והפיקע אותה ממנו ומעולמה. תבוסתו היתה קשה מנשוא, אבל בקאתרין מצא את נחמתו ובהשלמתה הצוננת הזין את גאותו הפגועה.

כל זה חלף ואין לו עוד אחיזה במציאות, ופלוראנס ששבה מקץ שש שנים לא דמתה לאותה נערה שהכיר לפני־כן. "עם גברים נשואים אני לא מתעסקת," אמרה לו בכת־צחוק נלכבת והוא חש ליאות נוראה וזחלת באבריו ומערפלת את דעתו. כן, כל זה חסר־אחיזה במציאות — חזר ואמר לעצמו. רק הזכרונות מתנערים מתרדמתם ופוערים פיהם בפיהוק ארוך ועצל.

הוא משך עליו את המעיל המונח למרגלותיו ועצם את עיניו מפני האור המסנוור של החלון. בתוך כך הגיעו זמזום דק וחרשי שחתר בהתמדה בתוך מעבה הדממה. האם השאיר שרגא מים על האש? אולי המקרר? עוד הוא תוהה על מקורו של זמזום מוזר זה, נקלע להלוך־נפש של ריחוק וחוסר־אונים ודומה היה עליו שהוא צונח באיטיות. לבסוף מצא עצמו מוטל על אדמה תחוה ומליט פניו מהשמש היוקדת. המים זרמו לידו בצינורות־ההשקיה החשופים אל הממטרות הסבות במיקשת האבטיחים, וריח עפר רווי נוסך בו דמדומים ומביא אותו לסף חלום בהיר ומתמשך כזמזום המים הבלתי־נלאה. דבר לא קורה והחלום כמו פס־חלף או טרם התחיל, אבל הרגשה מתבצרת בו, מעיקה ורוגעת כאחת, שהוא דבק דביקות־נצח באדמה והופך חלק מהעולם הדומם המקיף אותו, החודר לתוכו וקולט אותו ללא־שירור. מעתה יצפה בחיים כשהוא שרוי בדממה שאננה זו ובלבו שיר־תוגה ענוג הזורם כצליל ישן מחליל־הקסם של הילדות. חזיון ישן שנעצר וקפא בתוך הנוף המדברי ותחת שמי־התכלת, והימים הניחווה במקומו וחלפו על פניו, והנה שב אליו עתה, כמראה מרהיב הנחלץ לפתע מסכך עצי היער, טבל באור גדול עד טשטוש הצללים, ובתוכו דמות חסרת־צורה, אפלה ודוממת. והוא אין בלבו צער ואין שמחה, אין ציפיה ואין יאוש ואין רגש כלל, כי הכל יציב ודומם כאור הנופל על גופתו המוטלת שם, וכאדמה התחוה שכבר צרה את צורתו על פניה ולא זעה עוד.

כששרגא פתח את הדלת בחשאי ונכנס, הוא לא אבה להינתק מהחזיון שבו היה שרוי והחל מדמה בנפשו שהוא מתבונן בו ממקום רבצו התלוי בין הזמנים, אבל מצב זה לא נמשך אלא שעה קלה בלבד, כי נקישות נשמעו בדלת ושרגא אין לפתוח כשהוא מחריק בצעדי הכבדים את רצפת־העץ. בפוקחו את עיניו, ראה את ג'ודי עומדת בפתח ושרגא דוחה אותה ויוצא עמה למישרות. הוא הסיר מעליו את המעיל והתרומם על מרפקו.

"העירה אותך?" שאל שרגא בשובו.
הוא קם והחל מתמתח. "בלילה ישנתי שעתיים רצופות. זה לא קורה לי לעתים קרובות."

"לי זה קורה לעתים רחוקות," הצטחק שרגא.
עמוס פסע אל החלון. נעפי הגג העגול של בניין "לה רוש" רטובים היו ומבהיקים. מעבר להם, הרחב בלב השמיים המכוסים עננים כהירים, יכול היה להבחין במעלית "מגדל אייפל" הזוחלת באיטיות בתוך רקמת הסורגים הצפופים. הוא חשב שלמגדל לא עלה אלא פעם אחת משך כל שנות ישיבתו בפאריס. "לקחת פעם את הילדים למגדל אייפל?" שאל את שרגא.
כן, למה? באה תשובתו של שרגא מהמטבת.

אשה נעולה מגפיים גרפה עלים יבשים ברחבת הגינה למטה הנוטעה עצים בודדים. במרחק־מה ממה, התבונן בה איש כרסתן ובעל קרחת געולה ששעון היה אל פסל־עץ בלתי־גמור ויונק ממקטרתו. האדמה רטובה ומוצקה ומלתעות המגרפה נתנו בה תלמים דקים ומצולבים. "אני חושב שנוכל לעבוד ביחד," אמר בפנותו מהחלון. "מה שנחוץ לי זו עבודה פיזית. בסנטוריום עבדתי בגינה וכל היום הייתי בחוץ."
"הרי זה מה שאני אומר כל הזמן."

"הפסיכולוג מנסה להשפיע עלי להפסיק את התרופות שביך כך לא משפיעות עלי. אבל אני צריך לצאת מהעיר, כאן אני נחנק. סיפ־תי לך שהפסקתי עם היוגה? זה לא בשבילי, לעשות התעמלות ומדיטציה בקבוצה זה מגוחך."
"אני לא יודע מה זה."

"אנדרה סורל הולך בקביעות לשם והיית צריך לראות אותו באיזו אדיקות מבצע את התנועות ושוקע בבהייה עמוקה עם עיניים עצומות, כמו נזיר הודי. אגב, "הוסיף בכת־צחוק, "הוא הראה לי פעם תמונה ישנה שלו שהודפסה באחד העתונים במצרים, כאשר גורש משם. רזה כמו מקל, במכנסים קצרים ובסנדלים ומשקפיים לעיניו. כשהאנשים ראו את התמונה אמרו: זה גאנדי!"
הוא הפליט צחוק מהקרקק ונטל סיגריה מהחפסיה העומדת על השולחן.
"אולי עשית שנה לא ראיתי אותך," אמר שרגא.

"גם אני ראיתי אותו לעתים רחוקות." הדליק עמוס את הסיגריה והוסיף:
"עכשיו נכנס לעסקי סרטים וכל החבורה שלו נרתמה לעזרתו."

שרגא ביקש לשוב אל העניין המעסיק אותו ואמר שתוך יומיים־שלושה צריך לגייס את הכסף לתשלום ראשון כדי שאפשר יהיה לחתום על הסכם הרכישה. "אשיג לך הלוואה אם אתה רוצה, אבל אל תספר לקאתרין," השיב עמוס.
"אתה רואה אותי הולך לספר לה?"

"אני מאד מצטער, לי אין כסף. אם היינו קונים ביחד, הרי זה בכסף שלה." "עמוס," אחז שרגא בזרועו וטלטל אותו קלות, "כל מה שאני רוצה הוא שתקבל החלטה. כסף זה לא בעיה, אם לא תהיה לי ברירה אמכור את הבית בלונדון. היה לי כסף כשקניתי אותו? צריך פשוט לדעת לקבל החלטה!"
עמוס הרכין ראשו בהסכמה ושרגא משך ידו ממנו. אחר־כך אמר שאפשר להתחיל בעבודה כבר בשבוע הבא, אחרי פינוי ערמות המספוא הישן והרקוב הממלאות אף שלם בבניין.
"ניקח אתנו את כשיר."

"אם יעבוד אתך, לא אתי!" הניף שרגא שתי ידיו, "לי אין סבלנות אליו." עמוס נזכר בדבריו של כשיר על העבודה עם שרגא בסטודיו של ז'קלין. צירוף משונה ובלתי־אפשרי. עם שרגא לא קל לעבוד, במיוחד לאדם עם שתי ידיים שמאליות כמו כשיר. אבל גם לאחרים היו טענות נגדו ויש שעזבוהו בריב גדול. רק הוא עצמו טרם הזדמן לו לעבוד אתו. התוכנית להיכנס עמו לשותפות לביצוע עבודות צביעה ונגרות לא התממשה. "הגיע הזמן שנעבוד ביחד," אמר.

"אף פעם לא מאוחר," ענה שרגא שחזר למטבח והחל שוטף כלים בכיור. "הלוואי והיה כך," נאנח עמוס. אכן, ידע אז לקבל החלטה. הגיש את התפטרותו מהחברה ליצוא שבה שימש יועץ כלכלי כדי להגשים את שאיפתו להתמסר לפעילות פוליטית, שאיפה שנדחתה מאז שעזב את ישראל לפני מחצית היובל. אבל השותפות עם שרגא לא מומשה. תיכף אחרי התפטרותו, התחבר את קבוצת כלכלנים מארכסיסטיים שביצעה עבודות־מחקר על ארצות מתפתחות, והזמן חלף בין איסוף חומר ועיבודו, חיבור מאמרים, הוצאת כתבי־עת, כנסים ונסיעות, עד שהמערבולת גרפה אותו עמה למצולות ומכל זה לא נותר אלא צלקת חסוכת־מרפא. "הלוואי והיה כמו שאתה אומר," נאנח שוב.

"צריך לדעת לצפצץ," אמר שרגא וגבו אליו.
עמוס שלח בו מבט נרגז. כלום הוא שווה־נפש לכשלוניותו, או סתם מעמיד פנים? אבל איך אפשר לחיות בהרגשה כזאת? "אתה רוצה לספר לי שאתה באמת אדיש?"
"אדיש זאת לא המלה."
"אז מה המלה?"

שרגא סגר את הכרז והחל מהמהם ומטלטל את ראשו כמחפש את המלה הנכונה, אבל עמוס איבד לפתע את הרצון למשוך בשיחה שלא תוליד לשום דבר וחזר אל החלון. האשה שגרפה עלים יבשים דיברה עתה עם הדוור ובידה חבילת מכתבים; הפסל נעלם ועל פסל־העץ הבלתי־גמור מונחת שכמיה. תחושה מדכדכת עמדה בו והיה מעדיף ללכת, אלא שלא היה לו לאן, והביתה לא אבה לשוב בשעה זאת. זר — אמר לעצמו — זר בכל מקום ולעולם לא אזכה בהבנה. שרגא ידיד טוב, אבל חי על־פי מושגים משלו. מספק את צרכיו ונהנה מהחיים. משחק. הכל מישחק לדידו, גם הצירור. כמו ילד על שפת־הים, לפי האינסטינקט, וכשהאינסטינקט לא פועל, משחק בדברים אחרים, קונה בית, מתקין תכשילים, מתרועע לעזור ל ידידים, או מעמיד פנים של גולה פוליטי. לרכוש תשומת־לב. פיצוי נלעג על הכשלון. לא, שרגא לא האדם שיביך. גם בשיר לא. דון קישוט! דרוך לזינוק, נושא נאומים ונלחם עם עולם ומלואו! האחרים טרודים כבעיותיהם, והקשרים הולכים ומתרופפים, הולכים ומתנתקים. רק הסקרנות עדיין מפתה למתוח בחוטי האשליה, להשקיף ממקום מופרש, מעמדת־יחיד מופרכת, על עולם מתנכר שחלקך בו הגיע לקיצו. מה תועיל ההתמדה? החזרה על הצגה כושלת?

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י המרכז לתרבות וחינוך

המרכז לתרבות ולחינוך יוזם ומפתח פעילות ענפה ומסועפת המיועדת לטיפוח התרבות, החינוך וההשכלה, האמנות ופעולות ההסברה בקרב חברי ההסתדרות.

הפעילות להרחבת השכלתם של הפעילים ולהעמקתם מתרכזת בשורת בתי ספר מיוחדים:

- "אהלו" כנרת ד"נ עמק הירדן.
- בית הספר לפעילים ההסתדרות ע"ש ז. ארן רח' נהרדעא 5, ת"א.
- בית ספר לפעילים קרית שפרינצק, חיפה.
- בית "שדות ולב" רח' העצמאות 7, באר-שבע.
- בית הפועל החקלאי בית-דגן.
- בית מועצת הפועלים, רח' שטראוס, ירושלים.

תשומת לב מיוחדת מוקדשת להרחבת ההשכלה הכללית והאמנותית של חברי ההסתדרות. במסגרת זו מאורגנים חוגי לימוד, מכונים להשכלה, חוגים, כנסים ללומדי תנ"ך, קורסים להנחלת הלשון, מקהלות, תזמורות, חוגים לריקודי עם וחוגים לטיולים ולידיעת הארץ.

מפעלי תרבות

מהווים זרוע של ביצוע שירות בתחומים הבאים:

מישלב

מכון ישראלי להשכלה כללית והשתלמות מקצועית. הוא מקיים: מכון להשכלה בכתב, ב"ס בוקר בת"א ובחיפה, ב"ס ערב בת"א חיפה וירושלים. לומדים מבוגרים ונוער. כן מקיים מישלב קורסים מקצועיים שונים.

מחלקת הקולנוע

סרטים תעודתיים ועלילתיים ניתן להשיג במחלקה לקולנוע, רח' שינקין 12 ת"א. סרטי תעודה למועצות הפועלים: במרכז ההשאלה בבית המרכז לתרבות ולחינוך, רח' ארלוזורוב 93, ת"א.

"ספרי"

ניתן לרכוש ספרים מקצועיים וצעצועים בהנחות גדולות.

"הספריה למוסיקה"

מציעה מגוון של ספרי מוסיקה

- ספרי לימוד לסולפג', אקורדיון, גיטרה, מנדולינה, אורגן, חלילית ופסנתר.
 - קבצים של מלחינים לחג ולמועד, שירונת לבתי-ספר ולגני-ילדים, וכן שירונים שונים לשירה בציבור.
 - ספרים שונים בנושא המוסיקה והוראתה.
 - למורים, פעילים ומוסדות – הנחה מיוחדת.
 - בהזמנות נא לפנות: מפעלי תרבות וחינוך בע"מ הספריה למוסיקה, רח' וייצמן 53 (בנין ב"ס מישל"ב), תל-אביב
- טלפון 03-219181-3.

בפנותו מהחלון, מצא את שרגא מנגב את ידיו ומתבונן בו. "אני רוצה לצלצל."

"ג'ודי כבר מכינה קפה," אמר שרגא.

הוא ניגש לטלפון וצלצל לאמיל רולאן שחזר מסיוור במזרח-התיכון ואמור היה למסור לו פרטים על פגישותיו בישראל... אבל אותה שעה לא נמצא העתונאי במערכת והוא מסר את שמו ואת מספר הטלפון של שרגא במקרה שישבו רולאן עד הצהריים.

שרגא חיכה לסיום השיחה ואמר: "אתה בא?"

"אעשה עוד צלצול."

"אז אני מחכה לך שם."

בצאתו, נשאר עמוס ליד הטלפון וחשב אם יש לו עוד אל מי לצלצל. לבסוף צלצל אל אשתו בלי כל תקווה שיקבל מענה, כיוון שהיא מנתקת בהיותה לבדה. ישב עוד רגע תפוס הרהורים וראשו בין כפותיו, אחר-כך קם והחל מפסיע בחדר. משהו צריך לקרות. הרגשה כזאת היתה לו אז עד שגמלה החלטתו ויצא לרחוב בחצות-לילה אחוז עלפון-חוישים. אבל פלוראנס לא הבינה מה רוצה ממנה. "למה לא אמרת לי?" שאלה אותו. "מה הייתי צריך לומר לך?" "אז למה צילצלת?" "אני לא זוכר." "אתה לא זוכר שצילצלת?" דמעות עמדו בעיניה כשסיפרה לו והרוח הקרה שנשבה בחצר בית-החולים הרעידה אותו. הזיכרון בא אחר-כך, נשלף באיטיות ולמקוטעים מתוך הערפל הכבד הרובץ עליו. "סיפרת לקאתרין?" "לא סיפרתי לאף אחד. איש לא יודע שצילצלת אלי אותו לילה." "אבל הרופאים יודעים." והיא הסמיקה ושתקה. לא, זה לא יקרה שוב. לא כך יקרה! – אמר לעצמו כשהוא בוהה אל בוחק השמים.

"אני מצטערת שהערתי אותך," אמרה לו ג'ודי כשפנה לסטודיו הסמוך. היא עמדה אצל הכן ושרגא שרוע היה על כורסה בפישוט-רגלים וספל קפה בידו. "לא ישנתי," השיב בסבר-פנים.

היא הניחה מידה את הפלטה והמכחול. "אמזוג לך קפה," אמרה.

על הכן עמדה תמונת-דיוקן של אשה בעלת עצמות לחיים בולטות ועיניים גדולות המתבוננות במין הפתעה בדבר-מה לא-ברור. רקע התמונה לא היה גמור וחלקה התחתון עדיין לבן. בתוך כך גילה צילום קטן של אותה אשה שעון אל ספר על השולחן שמאחורי הכן. "את מעתיקה?" שאל את ג'ודי שהגישה לו את הקפה.

"זו תמונה של אמא שלי. מוצאת חם בעיניך?"

"גם היא מציירת?"

"לא. למה?" צחקה. "היא נראית כזאת? היא היתה פסנתרנית בצעירותה. אני חייבת לה הרבה. היא שנטעה בנו, באחותי ובי, את האהבה לאמנות. אבא לא הבין בזה כלל." ושוב צחקה.

בהביטו בפניה המנומשים של ג'ודי, חשב עמוס שהוא לא יודע עליה דבר וגם אינו זוכר כיצד שרגא הכיר אותה והכניס אותה לסטודיו שלו. "זמה אומר המורה?" נפנה לעבר שרגא.

"תשאל אותו."

על פני שרגא נסתמן חיוכו הדק-המגחך, שמצמצם את עיניו ופוטר אותו מתשובה.

"הוא עוזר לך לפחות?"

"כן," השיבה מיד. "אבל לא בדיוק. איך לומר, אני מרגישה טוב כשהוא כאן, מסתכל, לפעמים אומר משהו. הוא משרה אווירה טובה וזה חשוב. אני שמחה לעבוד איתו."

עמוס הסתכל בידידו השרוע על הכורסה בתנוחה עצלה ורוגעת. ענק משרה אווירה טובה. מאז שהכירו מוקף נשים צעירות המעניקות לו חיבה והערצה. "הוא אומר שציור לא לומדים, או שיודעים או שלא יודעים," אמרה ג'ודי. "ואת יודעת."

היא משכה בכתפה. "גמרתי אמנם בית-ספר בניו-יורק, אבל זה שום דבר. לומדים טכניקה, זה הכל."

הוא הרהר בדבריו של שרגא על רצונו לשוב לצבע ולמכחול. הנה גם הוא מפיק תועלת מנוכחותה של ג'ודי, מתבונן בה מציירת דיוקנאות וחושב על הדיוקנאות שלו המעלים אבק. לשוב אל הטבע, אל המקור, אל נקודת הזינוק, שאיפות יש לו והתקווה להצלחה עדיין מפרנסת את דמיונו. הוא לגם מהקפה והשיט עיניו סביבו. על הקירות תלויות שתי תמונות-קולאז' של שרגא; בפניה, ליד השולחן, שעונות תמונות אחדות ופניהן אל הקיר. "אלו שלך?" "כן. אני לא יכולה להסתכל בהן כשאני מציירת."

אצל החלון מגולל המזרון של כשיר ולצידו ספרים בצרפתית ובערבית. "ובשיר לא מפריע לך?"

"בשיר אדם משונה."

"הוא אוהב את הציור שלך?"

"אני חושבת שבכלל לא רואה אותו." היא צחקה והביטה בשרגא כמבקשת את עדותו.

עמוס התיישב על המזרון המגולל וחיבק ברכיו בזרועותיו. בשיר לא רואה ושרגא שותק, אבל היא מרוצה, חשה בטוב. השאיפות פורצות דרכים לפעולה ולכשלונות מסתגלים. הפיתוי גדול, וגם אם יודעים שההצלחה מהם והלאה, תיוותר הברירה להפגין שוויון-נפש ולהשרות אווירה טובה. גם זו פעולה, וכי מה שם תיקרא? הוא לגם מהקפה והתעטף בשתיקה.